

مدرس:

خلیل عقیلی فرج

Draghili.blog.ir

دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم

دانشکده علوم قرآنی ملایر

آیین ویرایش متون علمی

فایل سوم

تعریف و انواع ویرایش (۲)

امام علی (ع):

مؤمن

دنیا را سپر دینش قرار می دهد

و فاجر

دینش را سپر دنیایش.

غرر الحکم ، ح ۱۵۴۶

۲- ویرایش زبانی و ساختاری

- ✓ این نوع ویرایش، مهم ترین بخش ویراستاری است. امروزه به دلیل گسترش ترجمه های اشتباه و نیز نوآوری های نادرستی که در زبان فارسی وارد شده اند، اشتباهات دستوری و زبانی بسیاری را در نوشته های فارسی مشاهده می کنیم. ویراستار وظیفه دارد هنگام ویرایش متن، این خطاها را تصحیح کند.
- ✓ همچنین نویسندگان باید به منظور نزدیک کردن متن خود به زبان فارسی معیار، این خطاها و اشتباهات را بشناسند و از کاربرد آنها در متن خود اجتناب کنند.

✓ در حقیقت، ویراستار در انجام ویرایش زبانی و ساختاری، باید به بازبینی واژه‌گاه توجه

ویژه ای داشته باشد. واژه های به کار رفته در متن باید با موضوع متن هماهنگ باشند

و تا آنجا که امکان دارد، از واژه های ساده و خوش آوا استفاده کند.

✓ مزیت ویرایش زبانی و ساختاری این است که باعث ساده و روان شدن متن می شود و

مانع از خسته و کسل شدن خواننده می گردد.

✓ اکنون چند نمونه از موضوعاتی را که در ویرایش زبانی – ساختاری کاربرد دارند، بیان

می کنیم:

۱- حشو: مانند این جمله: «وی در سن ۴۰ سالگی از دنیا رفت» که کاربرد سن و سالگی با هم نادرست است. بنابراین این جمله به این صورت درست است: «وی در ۴۰ سالگی از دنیا رفت».

۲- تکلف: «از شما تقدیر و تشکر به عمل خواهد آمد»: نادرست / «از شما قدردانی می شود»: درست.

۳- واژه های بیگانه: «شاید اگر ریسک می کرد نتیجه بهتری می گرفت». در این جمله واژه «ریسک» کلمه ای بیگانه به شمار می رود. به جای آن بهتر است از واژه «خطر» استفاده کرد.

۴- ترجیح واژگان فارسی: «داور به بازیکن حریف اخطار داد». در این جمله به جای واژه «اخطار» که عربی است، بهتر است از واژه فارسی «هشدار» استفاده کرد.

۵- پرهیز از حذف نادرست فعل: برای مثال می توان به این جمله اشاره کرد: «دانش آموز وارد مدرسه و به دوستانش سلام کرد». در جمله اول فعل «شد» بدون قرینه حذف شده است: «دانش آموز وارد مدرسه شد و به دوستانش سلام کرد».

۶- استفاده درست از «را» مفعولی: دقت داشته باشید که «را» مفعولی همواره پس از مفعول جمله می آید نه پس از فعل. برای مثال به این جمله توجه کنید: «خواهرم هدیه ای که خریده بود را به مادرم داد». در اینجا «را» حتماً باید پس از «هدیه» که مفعول جمله است بیاید.

۳- ویرایش محتوایی

همان طور که پیش از این گفته شد، هر متن و نوشته ای لازم است از چند جهت ویرایش و بازبینی شود. یکی از این انواع ویرایش، ویرایش محتوایی است. فردی که قصد انجام ویرایش محتوایی را دارد، باید در زمینه موضوع متن تخصص کافی داشته باشد.

برای مثال اگر متن مورد نظر در زمینه پزشکی است، فردی که قرار است از نظر محتوایی متن را ویرایش کند، ضرورتاً باید در زمینه پزشکی اطلاعات لازم را داشته باشد. یا اگر متن مورد نظر داستان است، ویراستار محتوایی باید از طرح داستان اطلاع داشته باشد و تشخیص دهد که متن انسجام لازم را دارد یا خیر؟ بنابراین داشتن تسلط کامل بر موضوع، برای انجام ویرایش محتوایی، ضروری است.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ
وَعَجِّزْ عَنِّي يَا مُجِيبُ دَعْوَاتِ الْمُؤْمِنِينَ